

01 A Gleis 21 épület
kisméretű tömege
különleges faburko-
latának köszönhetően
gyorsan észrevehető
a Helmut Zilk park felől
érkezve

A KAPCSOLÓDÁS LEHETŐSÉGEI: A KÖZÖSSÉGI TÁRSASHÁZ SZEREPE EGY ÚJ LAKÓPARKBAN

ÉPÍTÉS |
Einszueins Architektur
Markus Zilker

GLEIS 21, SONNWENDVIERTEL | BÉCS, AUSZTRIA

—A Sonnwendviertel új városrész 2019–2020-ra elkészülő keleti területének szívében, az összekötő gyaloghíd közelében található az egyik közösségi társasház, a Gleis 21 épülete. A közösség nevének jelentése magyarul „21-es vágány”, mely egyrészt a terület régi vasúti funkciójára, másrészt a kapcsolódás lehetőségeire utal.

02

02 A közösségi konyha a tető-
terasszal minden irányban
kapcsolatot teremt

SZERZŐ |
Babos Annamária,
Szabó Julianna

ÁBRÁK |
Einszueins Architektur (04)

FOTÓ |
Babos Annamária(01, 02, 03, 07),
Csanádi Gábor (05, 06)

RAJZOK |
Einszueins Architektur

BERUHÁZÓ |
Schwarzatal
<https://www.schwarzatal.at/>

— A lakóközösség leendő tagjaiból álló csoport már a létrehozás során fontosnak tartotta, hogy a városrésznek szánt összekötő szerep az épületükben is megmutatkozzon. Ezért a ház alsó szintjeire másoknak is nyitott, sokszínű kulturális funkciókat terveztek: alkotó- és találkozótereket, melyekben különféle események zajlanak, és amelyeket minden generáció magáénak érez. [2]

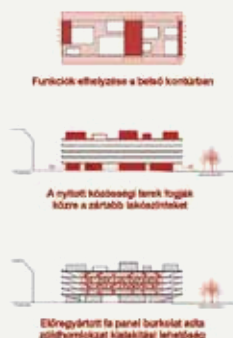
— A kulturális funkciókból három típus helyezkedik el a földszinten, egymástól elhatárolt zónákban: első a multifunkcionális terem, második a művészeti szoba, harmadik a médiahelyiség. Ezeket a területeket bárki kibérelheti események szervezése céljából. Az állandó használatot biztosítandó az alagsori szint nagyobb részét egy zeneiskola használja. Már fél év alatt beindult a külsősöknek kiadott helyiségek használata, a Gleis 21 közösség honlapján számtalan zenei és egyéb kulturális program közül válogathatunk. A földszinten tervezetten egy bisztró és az ahhoz kapcsolódó terasz kap majd helyet, melynek kialakítását a többi helyiség bevételéből fogja finanszírozni a lakóközösség. Az épületben a lakók által közösen használható funkciók a tetőszinti közösségi konyha, könyvtár, szauna és az ezekhez kapcsolódó tetőterasz, illetve az alagsori műhelyszoba, műterem és edzőterem. A közösségi helyiségek belső téri tervezése a participatív létrehozási folyamat

01

- 03 A spontán találkozásoknak és kommunikációnak lehetőséget nyújtó bevágások és a közlekedő
- 04 Konceptióábrák az épület felépüléséről
- 05 A földszinti funkciók aktív kapcsolatban állnak az épület mellett futó sétánnyal

04

legvégén zajlott, és a közösségépítés egyik fontos eleme volt. A participációnak köszönhetően minden lakó magáénak érzi a közös helyiségeket, a használat során vigyáz azokra. [1]

— Az épület tömege egy kompakt téglatest forma, melyet a beépítésben kijelölt keskeny telek határozott meg. A külsőből ítélve egyszerűnek tűnő tömeg azonban összetett rendszert foglal magában: A középső téglalap kontúrban helyezkednek el a zárt funkciók, ez adja az épületet tartó vázát, amelyet két oldalra kinyúló nyitott elemek egészítenek ki, a külső téglalap kontúr határán belül ugrálva. Ez a rendszer a metszetben is megmutatkozik, tehát a földszint és a tetőterasz nyitottabb terei fogják közre a zártabb lakószinteket. A keleti oldalt a lakásokhoz tartozó, játékosan elhelyezett erkélyek tagolják, míg a nyugati oldalon a fedett-nyitott vízszintes

02

03

*A participációnak
köszönhetően
minden lakó
magáénak érzi
a közös helyiségeket,
a használat során
vigyáz azokra*

és függőleges közlekedő található. Az oldalfolyosós közlekedőrendszerben a lépcsők eltolásban helyezkednek el, a szinteken egymástól eltérő helyzetű módon bevágásokkal. Az így létrejövő öblösödések lehetőséget nyújtanak a szintek közötti átlátásokra és áthallásokra. Ez a különleges terület a közlekedőfunkció mellett kommunikációs felületként is működik, lehetőséget biztosítva a co-housing épületekben fontos spontán találkozásokra és kapcsolódásokra. [3]

— A szomszédsággal való kapcsolódás nem csak funkcionálisan mutatkozik meg: a földszint tömege előtt a felső szintek közlekedőfolyosói fedett-nyitott átmeneti teret alakítanak ki, illetve az alagsori helyiségek

04

- 06 Az alsósori helyiségek süllyesztett térszínekkel kapcsolódnak az utcai élethez
07 A lakások keleti oldalán elhelyezkedő erkélyeket hamar belakták a lakók

süllyesztett térszínekhez kapcsolódnak, megközelítésük azokon keresztül történik. Ezeknek köszönhetően a nyugati oldalra elhelyezett külső funkciók kapcsolatot teremtenek az ott végigfutó sétánnyal és a szemközti vegyes használatú nagyvárosi lakóházakkal.

— Az épület szerkezeti rendszere jól strukturált, a tartószerkezeti raszter kiosztása egyenletes, ehhez igazodik a gépészeti rendszerek elvezetésére szolgáló aknák helyzete. A flexibilitást és a fenntarthatóságot is szem előtt tartva az épület hibrid anyaghasználatú: fa- és betonpanelek használata jellemzi. A lakásválasztó falak nem igazodnak a tartószerkezet raszteréhez, így azok flexibilisen alakíthatóak. A megváltozott élethelyzetekre reagálva elképzelhető a lakások összevonása vagy szétválasztása, illetve a lakáson belüli elrendezés gyors átalakítása. A 38

05 lakás mindegyike a közös kapcsolódást megteremtő nyitott közlekedőrendszerből nyílik, és a másik irányba is rendelkezik nyílással, illetve erkéllyel.

06 — A Gleis 21 lakóival folytatott beszélgetésekből kiderült, hogy szeretik új lakóhelyüket: a jó minőségű lakások, a közös funkciók és az izgalmas közlekedőfelületek használata kényelmessé és színesebbé teszi mindennapjaikat. Az építészeti minőséget és a közösség összetartozását mutatja, hogy a co-housingok hosszú létrehozási folyamatára jellemző lemorzsolódás itt nem történt meg. A projekt 22 alapító tagjából mindenki végig kitartott és beköltözött az épületbe, mely téri megoldásaival a közösségi kapcsolódás lehetőségeit biztosítja, szűkebb és tágabb környezetben egyaránt.

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Gleis 21 co-housing épület bemutatása [honlap], hozzáférhető: <<https://gleis21.wien/das-haus/>> [utolsó belépés: 2020-01-28].
- [2] Babos, Annamária - Horogh, Petra - Theisler, Katalin: „Co-housing: Példák Bécsben és a közösségi együttélés lehetőségei Budapesten”, *Utóirat: a Régi-Új Magyar Építőművészet melléklete*, No 18 (2018), pp 69-76.
- [3] Szabó, Julianna - Babos, Annamária: „Kortárs városias közösségi lakóházak innovatív építészeti megoldásai”, *Utóirat: a Régi-Új Magyar Építőművészet melléklete*, No 19 (2019), pp 56-65.

ABSTRACTS

CSANÁDY, Pál: BUILT BIOPHILIA HYPOTHESIS

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 14-21, DOI: 10.33268/Met.2020.2.1

METRODOM PANORÁMA RESIDENTIAL PARK, BUDAPEST, HUNGARY | Architect: **Zsolt HAJNAL AND Péter KENDELÉNYI**

To date the majority of newly built apartments in Hungary have given little consideration to the occupants' connection to the outside world, nature especially. This development

hopes to increase the ratio of green areas throughout. Parkland, rooftop gardens and balconies with dedicated planting boxes will help freshen up the environment. Noticeably

one of the braver moves will be the planting of trees on alternate level balconies. Hopefully this project will satisfy the human need for contact with nature.

SZABÓ, Julianna - BABOS, Annamária: NEW COMMUNAL CONDOMINIUMS IN VIENNA

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 22-25, DOI: 10.33268/Met.2020.2.2

Architect: **URBAN DEVELOPMENT**

For nearly a hundred years Vienna as a municipality has been active in developing a strong urban housing policy. These policies have expanded from the limitations

spaces and integrated living and working environments. The ideas behind communal condominium development have stepped outside of the more conventional build for

investment and participation. The true needs of a city's occupants being valued as part of the urban makeup.

BABOS, Annamária - SZABÓ, Julianna: CONNECTION POSSIBILITIES: CO-HOUSING IN A NEW RESIDENTIAL DISTRICT

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 26-29, DOI: 10.33268/Met.2020.2.3

GLEIS 21, SONNWENDVIERTEL, VIENNA, AUSTRIA | Architects: **Markus ILKER**

Former railway land in Vienna has been redeveloped to create the new district of Sonnwendviertel, where Gleis 21 can be found. The name of this project translates as Platform 21, the only real link to the area's former function and identity. This communal

development provides for housing, workplaces and social activities: conceived and developed by an association of occupiers this co-housing building even crosses boundaries into the virtual sphere having its own website to share ideas. From a practical aspect the

division walls are non-structural allowing for future changes as the building moves through time, expansion and contraction of families for example.

BABOS, Annamária - SZABÓ, Julianna: A LITTLE BIT OF EVERYTHING: CO-HOUSING, AS A MARKET?

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 30-35, DOI: 10.33268/Met.2020.2.4

WOHNEN IM GRÜNEM MARKT, SONNWENDVIERTEL, VIENNA, AUSTRIA | Architects: **SANDBICHLER ARCHITEKTEN**

Sonnwendviertel district provides for many new types of co-housing. This example has been developed as its name suggests, above a marketplace, with the intention to provide

shared facilities, community spaces and commercial activities. Developed as two volumes linked by a common staircase "scala" which also functions as a community theatre,

cinema or gallery as needs require. Creativity being a key factor in the communal vision.

SZABÓ, Julianna - BABOS, Annamária: INVISIBLE IDENTITY

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 36-41, DOI: 10.33268/Met.2020.2.5

CO-HOUSING QUE(E)RBAU, SEESTADT, VIENNA, AUSTRIA | Architects: **Clemens KIRSCH**

On the outskirts of Seestadt a totally new form of co-housing can be found - the Que(e)rbauprojekt. This is not merely an experiment in property development or urban

identity making, this is a home for people who are openly members of the "Queer" community or identity, lesbian, gay, bi, trans, inter. Architecturally this co-housing project

can be seen as an equal amongst its type, functionally the ideas of community are upheld and socially it is not exclusive, the openness is extended towards everyone.

PETHŐ, László: FORTY-PLUS ON A FORTY-MINUS

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 42-45, DOI: 10.33268/Met.2020.2.6

FAMILY HOME, KŐSZEG, HUNGARY | Architects: **Gábor VÖRÖS**

Following the successful competition for younger architects in Hungary, FFF (Young in Black and White) architect Gábor Vörös has continued to work along the lines of thinking that examine why should we have

something "MEANINGLESS" to say. Otherwise architects tend to have too much to say which is usually non-productive and to achieve a clearly defined modern family home needs little debate, discussion or

commentary. Be concise and concentrate on spatial arrangement, proportions and logical thinking.

FAJCSÁK, Dénes: CSERÉPFALU LOVE

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 46-51, DOI: 10.33268/Met.2020.2.7

FAMILY HOME REFURBISHMENT, CSERÉPFALU, HUNGARY | Architects: **Dénes FAJCSÁK and Gábor FÁBIÁN DLA**

Considering the large volume of unoccupied family homes in Hungary this project demonstrates how the traditional village cottage might be refurbished as an alternative to the trend for demolition and redevelopment

of sites. The existing building type usually has a rational structure and arrangement of internal spaces which suggest the same approach be applied to any refurbishment work: keep it simple, work with local materials

and employ local labour to do so. The result speaks for itself, whilst offering an example of the way forwards.